

ECOstyle en de problematiek rond de toelating en acceptatie van natuurlijke middelen

Pier Oosterkamp

ECOstyle, Postbus 14, 8426 ZM Appelscha - E-mail: info@ecostyle.nl

ECOstyle bijvoorbeeld, de naam zegt het al, is een aanbieder van organische meststoffen en gewasbeschermingsmiddelen van natuurlijke oorsprong. ECOstyle is in 1967 opgericht onder de naam Europlant als leverancier van producten voor de biologische land- en tuinbouw. Later zijn hier de consumentenproducten bij gekomen. Bekende producten uit de begintijd die nu nog steeds veel gebruikt worden zijn: Spruzit en Maerl kalk.

In 1993 is de naam ECOstyle als merknaam geïntroduceerd. Na een snelle groei is ECOstyle marktleider geworden in natuurlijke meststoffen en gewasbeschermingsmiddelen van natuurlijke oorsprong. Op dit moment vindt een snelle uitbreiding plaats in een aantal Europese landen.

ECOstyle is een importfirma welke niet zelf produceert. Wel heeft ECOstyle een aantal registraties en wordt een aantal registratietrajecten voor buitenlandse toeleveranciers gecoördineerd. Op dit moment ligt de focus op het gebied van micro-organismen die effectief tegen diverse plagen ingezet kunnen worden. Helaas moeten we echter constateren dat de wil van de overheid om een duurzame landbouw te stimuleren niet altijd overeenkomt met de wet en regelgeving hieromtrent. Registratie van micro-organismen blijkt in Nederland een bijna niet te nemen hindernis terwijl deze kleine levende organismen zoveel voordelen bieden. Zeker op het gebied van milieu!!

Chemisch dossier

ECOstyle heeft het afgelopen jaar na een langdurig proces weer moeten ervaren dat de vraagstelling rondom gewasbeschermingsdossiers een chemische achtergrond kent en dat het ingediende dossier afgewezen is juist vanwege deze discrepantie. Als voorbeeld voor deze manier van vragenstellen: er moest worden aangetoond dat de bacterie welke gebruikt werd voor de bestrijding van *Rhizoctonia* en *Fusarium* niet als residu achterbleef in de bodem.....

Echter, de gebruikte bacterie, *Bacillus subtilis*, komt ook van nature in de bodem voor. Het is immers een gewasbeschermingsmiddel van natuurlijke oorsprong. In principe zou dit inhouden dat miljarden bacteriën allemaal individueel op DNA dienden te worden onderzocht om vast te stellen welke stam het zou zijn. Een praktisch onmogelijke en financieel onbetaalbare opgave.

Dossier nieuwe stijl

Toch denkt ECOstyle dat er op het gebied van registratie goede mogelijkheden zijn tot versoepeling van de regelgeving. Allereerst is het van belang dat de producten veilig moeten zijn voor de gebrui-

ARTIKEL

ker en het milieu. Hier heeft een natuurlijk middel natuurlijk een voordeel omdat van deze middelen meestal al erg veel bekend is. Samenwerking in het gebruik van studies alsmede het accepteren van onderzoek dat ouder is en niet geheel volgens de huidige strenge GLP eisen uitgevoerd werd kunnen ertoe leiden dat er meer ruimte komt voor registratie van natuurlijke middelen. Ook het gebruik van middelen welke al bekend zijn uit de humane voedsel sfeer kan naar de mening van ECOstyle zonder een dossier waarin alle vragen beantwoord dienen te worden. Op dit moment bestaat deze mogelijkheid nog niet.

Wettelijk kader

Veel belangrijker echter is het instellen van een nieuwe wettelijke categorie in de producten, die gebruikt worden bij de productie van land- en tuinbouw gewassen. Op dit moment zijn er maar twee mogelijkheden. Een middel is OF een meststof OF een gewasbeschermingsmiddel. Veel boeren en tuinders echter weten dat er een aantal middelen is dat ingezet kan worden ter voorkoming van ziektes, of ter versterking van de weerstand van een plant. Er zijn producten die bij bepaalde stressfactoren een effect hebben, maar die echter in ideale groeiomstandigheden geen effect te zien geven.

Zijn dit meststoffen? Nee! Zijn dit gewasbeschermingsmiddelen? Nee!

Veel van deze middelen zijn gebaseerd op principes die ook in de natuur voorkomen. Zo weet elke microbioloog, maar ook elke eco-oloog, dat indien er voldoende verschillende soorten bacteriën en schimmels in de grond voorkomen, het erg moeilijk zal worden voor bodempathogenen om zich te ontwikkelen.

Wettelijk hebben al deze voorbeelden echter geen enkele status. Nog steeds geldt: het zijn OF meststoffen OF gewasbeschermingsmiddelen.

De overheid en de wet

Boeiend, maar ook verbijsterend wordt deze discussie wanneer we de rol van LNV hierbij belichten. In de ontwerpnota duurzame gewasbescherming van het ministerie staat een interessante paragraaf in hoofdstuk 2.3 omtrent de geïntegreerde gewasbescherming.

Citaat: *“Chemische middelen worden hierbij dus niet, of pas in laatste instantie ingezet. Hierbij moet bij voorkeur gekozen worden voor de minst milieubelastende middelen, in combinatie met de minst milieubelastende toedieningstechnieken.”*

Deze zienswijze draagt ECOstyle al vanaf de eerste Bio Seminars (een tweedaagse cursus omtrent de natuurlijke wijze van planten telen), nu 13 jaar geleden, uit. In de etiketteringvoorschriften van gewasbeschermingsmiddelen staat echter, volgens ons niet in samenspraak te brengen met bovenstaand citaat: (Artikel 45 van EU

verordening 91/414/EG) *Opschriften zoals ‘niet giftig’, ‘niet schadelijk (!)’ en dergelijke mogen niet op een etiket voorkomen.....*

In de hele wet wordt nergens gesproken over welke oorsprong de middelen hebben. Ergo er bestaat wettelijk geen verschil tussen gewasbeschermingsmiddelen van natuurlijke oorsprong en chemische middelen. Bovenstaand citaat doet toch op zijn minst anders vermoeden.

Wetswijziging is noodzakelijk

Een oplossing voor dit probleem is in principe eenvoudig te verwezenlijken.

Geef natuurlijke gewasstimuleringsmiddelen een eigen status met een eigen wettelijk kader.

Levende, niet genetisch gemanipuleerde organismen, ook de insecten, kunnen hier een plaats krijgen alsmede andere, natuurlijke middelen zoals bijvoorbeeld die welke reeds in de humane voedingssector bekend zijn. Denk hierbij aan etherische oliën en dergelijke. De eisen benodigd om de onbedenkelijkheid van deze middelen te garanderen, kunnen dan op maat toegesneden worden op de aard van de middelen zelf. Dit kan leiden tot een zeer ingeperkt dossier en een daardoor goedkoper registratie traject waardoor deze middelen op de markt ook nog eens beter kunnen concurreren tegen de huidige generatie, zeg maar oude chemische, middelen.

Indien de dossiervorming ook nog eens algemeen beschikbaar gesteld kan worden zal, zo is ook op de dag van de KNPV al aangegeven, de gezamenlijke kennis zorgen voor een grote kostprijsverlaging en een verbetering van de ecologie in Europa. Intensieve

samenwerking tussen onderzoek, overheid, handel en burgers moet een stimulans worden voor innovatie binnen de ecologie. ECOstyle probeert hier met de beperkte middelen die haar ten dienste staan een rol, hoe bescheiden ook, in te spelen.

Imago

Middelen van natuurlijke oorsprong kennen nog een heel ander probleem: hun imago.

Natuurlijke middelen zouden niet werken en de producten zijn duur. Deze argumenten zijn onjuist maar kennen wel een bepaalde achtergrond. In het handelskanaal is namelijk jarenlang (en nog steeds gaat dit door) geleurd met producten van een twijfelachtige oorsprong en effectiviteit. De middelen in dit circuit veranderen elke jaar van naam en vaak evenzo de naam van de handelaar. Deze middelen werden vaak door het predikaat 'biologisch' extra aangeprezen.

Echter ook voor biologische middelen geldt: gedegen, onafhankelijk onderzoek in combinatie met een juiste advisering is de enige manier waarop middelen aangeboden dienen te worden. In het boven geschetste rondom registratie kan ook het imago van natuurlijke middelen vergaand verbeterd worden. Te denken valt aan een, ook al tijdens de dag met KNPV aangegeven, checklist per organisme waarbij de eigenschappen en de gewaseffecten in kaart gebracht worden. Hiermee kan de teler de onzekerheden beter inschatten en wordt de malafide handel de argumenten die leiden tot het aanprijzen van wondermiddelen uit handen geslagen.

Onafhankelijke kennisverwerving

ECOstyle maakt in haar advisering gebruik van vergaarde informatie door de afdeling Onderzoek en Ontwikkeling. Deze informatie dient uit onafhankelijke bron, bijvoorbeeld het PPO, te komen. Dit

is de enige manier om juiste informatie aan de teler te kunnen verstrekken. Uiteraard gaat het hier met name om middelen uit het ECOstyle-assortiment. Het zou helpen indien er één instituut was dat de fenomenologie rondom natuurlijke middelen zou verzamelen en beschikbaar maken. Het Louis Bolk Instituut is hier deels mee bezig, echter dan met name voor de biologische teeltmethode. Er bestaat op dit moment in toenemende mate behoefte aan dit soort kennis voor de reguliere en geïntegreerde teeltmethode.

Samengevat is er met behulp van een beter (ander) wettelijk kader en een koppeling van informatie in korte tijd een enorme vooruitgang mogelijk in het voorzien van de land- en tuinbouw van middelen van natuurlijke oorsprong.

Dit zou de sector uit de huidige impasse rondom beschikbaarheid van middelen kunnen halen en een waarlijk geïntegreerde land- en tuinbouw mogelijk maken.